

Tidlig såning og efterfølgende regn gav mange omsåninger

*Projektleder
Mikkil Nilars,
NBR Nordic Beet
Research*

*Projektleder
Joakim Ekelöf,
NBR Nordic Beet
Research*

Foråret 2022 vil blive husket af mange roedyrkere som et af de mere besværlige, hvad angår etablering af roerne. Usædvanligt mange marker har haft problemer med dårlig fremspiring. Ca. ti procent af arealet er blevet sået om – og et stort antal marker står tilbage med mange manglende planter.

Det begyndte ellers så godt.....

Det varme og tørre vejr i marts bevirkede, at såningen startede meget tidligt – og størstedelen af roerne blev derfor sået i perioden mellem den 20. marts og

den 1. april under meget fine betingelser.

Den 4. april skiftede det gode såvejr så til ustadigt vejr – og de næste par dage faldt der 30-40 mm regn i vores område (visse steder endda op imod det dobbelte). Samtidigt var det forholdsvis koldt, med jordtemperaturer nede på 4-5 grader. Regnen i starten af april medførte en meget kompakt jord med skorpedannelse visse steder. Hele situationen forværredes af, at mange nok har haft en tendens til at så frøene lidt dybt. Den tørre marts måned havde medført, at markoverfladen var tør – og frøene skulle lidt længere ned for at komme i fugtig jord. Den dårlige fremspiring må altså tilskrives kombinationen af tidlig såning til den dybe side i kold jord og efterfølgende meget regn. Det ser ud som om, at der også har været lidt forskel mellem sorterne – så nogle sorter tilsyneladende har kunnet klare de vanskelige forhold bedre end andre.

Kunne skorpebrydning have gjort en forskel?

Den 12. april var de fleste marker tørret så meget op, at det igen var muligt at

færdes på jorden. Det var nu eller i de efterfølgende dage, man havde en rimelig chance for at lykkes med en brydning af den dannede skorpe. De roer, der var sået den 25. marts eller senere, var endnu ikke begyndt at danne topspire – samtidigt var der lovet lidt regn natten mellem den 14. og 15. april. Vi valgte hos NBR i Sverige at køre med en skorpebryder i de forsøg, der så hårdest ramt ud den 13. april.

Resultaterne her på efterkant er dog mere tvivlsomme. Behandlingerne øgede ganske vist plantetallet med ca. 10.000 planter/ha. men det var stadig ikke nok til et tilfredsstillende plantetal. En af udfordringerne her, som i så mange andre marker, var, at det ikke var en egentlig skorpe på overfladen, der gav problemer – men derimod hele såbedet der var kompakt. Selvom overfladen blev løsnet, var en del frø døde eller havde rødder, der blot snurrede frøene rundt i den kompakte jord. Konklusionen fra disse forsøg må nok være, at der ikke var meget at gøre for at redde planterne efter de regnmængder, der faldt umiddelbart efter såning.

Skorpebrydning over rækken den 13. april. Fire forsøg blev kørt igennem med skorpebryderen under gode betingelser – inden roerne begyndte at danne topspire (se en video af dette arbejde på NBRs Facebook side).

Skan QR-koden med din telefon og se videoen

Hvad siger tidligere års forsøg?

I 2015 var der ligeledes store problemer med skorpedannelse i nogle områder. På det tidspunkt lavede NBR et antal forsøg i Sverige hos flere roedyrkere med problemer. Alt fra harvninger i forskellig dybde til vanding og skorpebrydning blev afprøvet. Resultaterne var ikke vanskelige at tyde, da samtlige forsøg gav en ringere fremspiring end der, hvor der intet blev gjort. Generelt var konklusionen, at jo voldsommere bearbejdning der udførtes, jo ringere blev det. Dette på trods af at betingelserne for skorpebrydning på det tidspunkt måtte anses som optimale.

I tidligere forsøg, i årene 1987 og 1988, blev der udlagt ni forsøg med forskellige former for skorpebrydende redskaber. Kort fortalt gav de bedste resultater (med knastromle) en øgning på i gennemsnit 6.000 planter/ha. konklusionen her var ligeledes, at jo hårdere der blev bearbejdet, jo ringere blev resultatet. Det skal dog siges, at disse forsøg blev udført på det tidspunkt, hvor planterne var lige ved at bryde jordoverfladen – og dermed var ret følsomme for bearbejdning. Så umiddelbart taler forsøgene ikke for, at det er en god løsning af forsøge at bryde skorpen – og hvis man alligevel forsøger, så skal det gøres tidligt og

med så lidt bearbejdning af jorden som muligt.

Beslutning om omsåning er ikke enkel

Når beslutningen skal tages, skal omkostningerne ved omsåningen naturligvis vejes op imod det udbytte, marken med dårlig fremspiring ellers vil kunne give. Der findes talrige forsøg omkring udbyttepotentialet ved forskellige plantetal. Overordnet set er konklusionen, at det først er ved mindre end 70.000 planter/ha, man begynder at kunne se, at udbyttet påvirkes negativt. Ved 50.000 planter/ha regner vi med ca. 10 procent

DALMOSE VOGNMANDSFORRETNING

En del af HJ Gruppen

- Optagning af roer på syd- og Vestsjælland samt på Møn med meget erfarne og kompetente chauffører
- Vi kører med 4 stk. 3-akslet Ropa optagere, hvoraf den ene har sidebånd for opsamling af roetoppe og 1 stk. 3-akslet frakørselsvogn med sideafslæsning
- Vi tager også roer op på 45 cm rækkeafstand
- Roesåning med 18 rk. med placering af flydende gødning
- På maskinerne er der sektionsslukke for at undgå overlapning
- Radrensning med mulighed for båndsprøjtning på både 12 rk. og 18 rk. Vi kører med kamerastyring, GPS og sektionshævning

HJ Gruppen | Dalmose Vognmandsforretning

Lundsgårdsvej 5 | 4261 Dalmose

Tlf. 58 18 81 15

**Ring til Kenneth: 31 45 93 81
eller Henrik: 40 25 89 97**

hjgruppen.dk

Høstparceller udlagt i et område der ikke er sået om. Parcellerne her vil blive sammenlignet med parceller udlagt i et omsået område af marken.

lavere udbytte og ved 30.000 planter/ha ca. 20 procent lavere udbytte. Dette forudsætter, at planterne stadigt er ligeligt fordelt på marken, at de vokser optimalt, og at ukrudtet kan håndteres. Det vigtigste er at tage en hurtig og velovervejet beslutning, så yderligere tab af udbyttepotentiale undgås. Det er derfor vigtigt at komme ud i markerne og få talt planterne, så man kan danne sig et billede af, hvor stort problemet er. Her skal der naturligvis tælles fremspirede planter –

men det er også vigtigt at grave der, hvor der mangler planter, og prøve at danne sig et billede af, hvor mange nye planter der kan forventes at spire frem. I år har vi set en del marker, hvor planterne er kommet frem over jordoverfladen over et længere stykke tid – og marker, der så meget ringe ud, har i nogle tilfælde rettet sig så meget, at en omsåning ikke ville have været en fordel.

Når udgifterne til omsåning summeres skal frøudgiften, markarbejde og

potentielt tabt udbytte som følge af det senere såtidspunkt medtages. Tabet i udbyttepotentiale kan, på dette tidlige tidspunkt (midt til slut april), opgøres til mellem 10 og 20 kg sukker pr. hektar pr. daggrad, der mistes.

Regnestykket kan altså se således ud; hvis der regnes med at omsåningen har ”kostet” ca. 100 daggrader, giver det et tab på mellem 1.000 og 2.000 kg sukker pr. hektar. Hertil kommer frø samt maskinudgifter m.m. Udbyttetabet ved ikke at så om skal altså i alt vurderes til at være mere end 3.000 til 4.000 kr./ha. Konklusionen er, at vi skal ned på ca. 40.000 planter/ha (eller 20-25 planter pr. 10 meter række), før en omsåning sidst i april/først i maj giver mening økonomisk. Omsåning kan være relevant selv ved lidt højere plantetal, hvis der er områder med mange spring i rækkerne, og planterne dermed ikke er jævnt fordelt.

Kan vi bruge årets erfaringer fremover?

Selvom der ikke er to år, der er ens, er sandsynligheden for, at vi får lignende betingelser i nogle af de kommende år til stede. Derfor er det vigtigt, at vi prøver at lære af dette års resultater. Et af de store spørgsmål har været, hvor mange manglende planter, der skulle udløse en omsåning. Vi har derfor fra NBRs side udlagt nogle høstparceller i marker i Sverige og Danmark. Vi har fundet marker, hvor kun en del af marken er sået om – og hvor vi dermed kan sammenligne omsåede områder med områder, der ikke er omsået. Vi har udlagt høstparceller med forskellige plantetal i de ikke omsåede områder. Hermed håber vi at kunne samle nogle resultater, der gør os klogere på, hvornår en omsåning er det mest rentable. Resultaterne for dette arbejde kommer vi tilbage til engang i løbet af vinteren. ■